

Factsheet: Duitsland en Europa

[Achtergrond](#) - 29 juli 2020 - Auteurs: Marja Verburg, Jesse Oude Egberink

Duitsland speelt een belangrijke rol in Europa. Andersom heeft het land de Europese Unie ook nodig. Sinds 1 juli 2020 is Duitsland EU-voorzitter en is de hoop dat de Duitsers knopen doorhakken in enkele al jaren slepende dossiers. Welke rol speelt Duitsland in de EU? En hoe kijken Duitsers naar Europa? In dit factsheet een overzicht van de Duits-Europese verhoudingen.

In dit factsheet:

[EU-voorzitterschap](#)

[Duitslands ontwikkeling tot machtig EU-land](#)

[Duitsers en de EU](#)

[Constitutioneel Hof en Bundesbank](#)

[Duitse partijen in het Europees Parlement](#)

EU-voorzitterschap

Sinds 1 juli is Duitsland [voorzitter van de Raad voor de Europese Unie](#). De [Brexit](#), het migratievraagstuk, de Europese Green Deal, de relatie met China en de meerjarenbegroting zouden belangrijke thema's zijn. De hoop was dat Duitsland zijn gewicht in de schaal zou leggen en schot zou brengen in deze al jaren slepende kwesties. Maar voorlopig wordt het voorzitterschap vooral gedomineerd door de coronacrisis. Kanselier Merkel wil die aangrijpen om de Europese Unie sterker te maken. Het motto van het [Duitse voorzitterschap](#) luidt '*Gemeinsam. Europa wieder stark machen*'.

Het is de Europese landen op de EU-top half juli, na vijf dagen en nachten onderhandelen, in ieder geval gelukt het [eens te worden](#) over de Europese meerjarenbegroting en een herstelfonds voor door het coronavirus zwaar getroffen landen. Dat er een compromis is bereikt, is mede te danken aan twee Duitse vrouwen: kanselier Merkel als Duits EU-voorzitter en [Ursula von der Leyen](#), de uit Duitsland afkomstige voorzitter van de Europese Commissie. Zij kennen elkaar goed. Von der Leyen was sinds 2005 minister in al Merkels kabinetten. De Duitse bevolking is overigens kritisch over Von der Leyen: na de EU-top zei 36 procent tevreden te zijn met haar werk, 53 procent was minder of helemaal niet tevreden, blijkt uit een [Duitse peiling](#). Over Merkel was 71 procent tevreden.

Het vorige Duitse EU-voorzitterschap dateert van 2007. Het Europese grondwettelijke verdrag was toen net gestrand, maar Merkel - van wie vrijwel niemand destijds veel Europees leiderschap verwachtte - zorgde voor een [verrassende doorstart](#) die leidde tot het Verdrag van Lissabon. In haar laatste termijn als kanselier zullen haar Europese ambities niet minder groot zijn.

Duitslands ontwikkeling tot machtig EU-land

Duitsland is in de afgelopen jaren een steeds belangrijker rol in Europa gaan spelen. Sinds de Duitse eenwording in 1990 is het alleen al vanwege zijn centrale ligging, sterke economie en als land met de meeste inwoners een machtige EU-lidstaat. In eerste instantie was Duitsland erg terughoudend om de daarbij horende leidende rol ook op zich te nemen.

Na de Tweede Wereldoorlog was West-Duitsland vooral nog een economische macht. Door de verschrikkingen van de nazitijd was voor de Bondsrepubliek op het internationale politieke toneel een bescheiden rol weggelegd. Toch werd de BRD een cruciale factor in de Europese eenwording. Het in toom houden van het machtige Duitsland was een belangrijke drijfveer voor Europese landen om samen te werken. Andersom wilde Duitsland laten zien dat het een vreedzaam en democratisch land was geworden en het ontpopte het zich als motor achter de Europese eenwording. [Lees meer in ons Naslagwerk Duitsland en Europa](#)

**Im deutschen Interesse:
Ja zu Europa.**

Christdemokraten bauen Europa

Via een bewust beleid om in Europa te integreren - zoals van [kanselier Adenauer](#) in de jaren 50 en 60 en zijn opvolger [Kohl](#) in de jaren 80 en 90 - werd de Bondsrepubliek weer een gerespecteerd land. Voor Duitsland is Europa daarom nog steeds een belangrijke peiler van de eigen identiteit en geldt de EU nog steeds als vredesproject.

Decennialang heeft Duitsland zich terughoudend opgesteld in de internationale politiek. Die tijden zijn voorbij. Verschillende [Duitse politici pleitten de afgelopen jaren](#) voor een zelfbewuster buitenlands beleid en zien het als Duitslands verantwoordelijkheid om in conflicten niet langs de kant te blijven staan. Zo speelde Duitsland een cruciale rol in de [eurocrisis](#) vanaf 2008, de [Krimcrisis](#) in

2014 en de [vluchtelingencrisis](#) in 2015. Dat wordt het land soms wel en vaak ook niet in dank afgenomen. Maar als machtige centrale factor in Europa is Duitsland inmiddels alom geaccepteerd.

Duitsers en de EU

Duitsers zijn over het algemeen behoorlijk positief over de Europese Unie: 76 procent zei in 2019 het Duitse EU-lidmaatschap een goede zaak te vinden, blijkt uit de [Eurobarometer van het EP](#). Het Europese gemiddelde was 61 procent. 76 procent van de Duitsers zag concrete voordelen van het EU-lidmaatschap voor Duitsland, vooral op economisch gebied. Veel Duitsers, 45 procent, zien de EU als belangrijk vredesproject, dat bijdraagt aan de veiligheid in Europa, blijkt uit de [Eurobarometer van 2018](#). Het EU-gemiddelde was 30 procent.

In een Duitse peiling van juli 2020, dus ten tijde van de coronapandemie, zei 40 procent van de Duitsers voordelen te zien in het Duitse EU-lidmaatschap. Dat is 6 procent minder dan in mei 2019, vlak voor de [Europese verkiezingen](#). De cijfers komen uit de [DeutschlandTrend](#), een peiling van nieuwssite Tagesschau, uitgevoerd door onderzoeksbureau infratest dimap. Slechts 15 procent ziet het EU-lidmaatschap als nadeel voor Duitsland, 1 procent meer dan in mei 2019. 41 procent vindt de voor- en nadelen in balans.

Uit dezelfde DeutschlandTrend blijkt dat Duitsers klimaatbeleid de grootste prioriteit voor het Duitse EU-voorzitterschap vinden (50 procent). Dat staat zelfs voor de coronamaatregelen (39 procent). Daarna komen bescherming van de rechtsstaat (33 procent), digitalisering (25 procent) en veel lager de toekomstige relatie met het Verenigd Koninkrijk (7 procent).

Voor Duitsers is de manier waarop de Europese politiek werkt, herkenbaarder dan voor veel andere Europeanen. Duitsland is een federale staat, waarin de deelstaten veel zeggenschap hebben. De deelstaten zijn gewend hun belangen bij de bondsregering in Berlijn te behartigen, waarbij ze moeten geven en nemen - net zoals de EU-lidstaten dat in Brussel moeten doen. Bovendien hebben de deelstaten allemaal hun eigen vertegenwoordigingen in Brussel.

Constitutioneel Hof en Bundesbank

Twee Duitse instituties die een belangrijke rol in het Duitse Europabeleid spelen zijn het Constitutioneel Hof (Bundesverfassungsgericht) en de Duitse centrale bank (Bundesbank). Het Constitutioneel Hof toetst alle - dus ook de Europese - wetgeving aan de Duitse grondwet. Als het Hof een wet daarmee in strijd acht, moet die worden aangepast. Dat heeft de afgelopen jaren verschillende keren tot ophef in de EU geleid. Zo verklaarde het Hof het opkoopprogramma van de Europese Centrale Bank (ECB) in [mei 2020](#) ongrondwettelijk. Als de ECB haar beleid niet aanpast, zou de Bundesbank niet meer mogen meedoen aan het opkoopprogramma. Dat kan grote gevolgen hebben: de Bundesbank is met 26 procent de grootste aandeelhouder van de ECB.

De Bundesbank waakt over het monetair beleid van Duitsland. Van oudsher streeft de bank naar een stabiele munt en economie. Deze Duitse filosofie probeert Duitsland uit te dragen in Europa. Niet voor niets kent de EU een Europees Hof en een Europese Centrale Bank die veel lijken op de Duitse variant. [Lees meer in het Naslagwerk Duitsland en Europa](#)

Duitse partijen in het Europees Parlement

Duitsland heeft 96 van de 705 zetels in het Europees Parlement (EP). Die zijn over veertien Duitse partijen in het EP verdeeld, waaronder bijvoorbeeld de Piratenpartei en de satirische Die Partei.

[Bekijk het overzicht van Duitse partijen in EP sinds 2019](#)

[Bekijk alle alle Duitse europarlementariërs](#)

In het Europees Parlement vormen gelijkgezinde partijen uit de 27 lidstaten samen een fractie. Hieronder een overzicht van de belangrijkste Duitse partijen en de Europese fracties waar ze bij horen:

CDU en CSU

- Fractie in EP: EVP (Europese Volkspartij). Namens Nederland zit daar het CDA in. De Duitser Manfred Weber (CSU) is voorzitter van deze fractie. De CDU heeft 23 zetels in het Europees Parlement, de CSU heeft er 6.

Bündnis 90/Die Grünen

- Fractie in EP: Groenen/EVA (De Groenen/Vrije Europese Alliantie). De Duitse Ska Keller is co-voorzitter van deze fractie. Namens Nederland zit daar GroenLinks in. De Groenen hebben 21 zetels in het Europees Parlement.

SPD

- Fractie in EP: S&D (Progressieve Alliantie van Socialisten en Democraten). Namens Nederland zit daar de PvdA in. De SPD heeft 16 zetels in het Europees Parlement.

AfD

- Fractie in EP: ID (Identiteit en Democratie). Namens Nederland zit daar de PVV in. De AfD heeft 11 zetels in het Europees Parlement.

FDP

- Fractie in EP: RENEW (Renew Europe). Namens Nederland zitten daar de VVD en D66 in. De FDP heeft 5 zetels in het Europees Parlement.

Die Linke

- Fractie in EP: GUE/NGL (Europees Unitair Links/Noords Groen Links). Namens Nederland zit daar de Partij voor de Dieren in. Die Linke heeft 5 zetels in het Europees Parlement.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/39177/factsheet-duitsland-en-europa>